

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Ügyintéző:

Tel:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **panaszos** által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja, azonban a Pp. 397/J § b) pontja értelmében a jogi képviselővel eljáró felek, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek részére kötelező.

Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban. A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikus előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos postai úton beadványt terjesztett elő, a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos a rendőri intézkedés előzményeként előadta, hogy *-n este szórakozni volt a barátaival *-n a büfében ahol 2x2 cl vodkát és 5-7 korsó sört fogyasztott. Éjfél körül éppen kint tartózkodott a szórakozó hely előtt, amikor megállt egy rendőr autó, mint utóbb megtudta azért, mert nagy verekedés volt. A rendőrök nem szálltak ki az autóból a panaszos odament, mert kérdezni akart tőlük valamit, de elzavarták. Ezt követően a rendőr ki akart szállni, próbálta kinyitni az autó ajtaját, azonban a panaszos „megköszönve a segítséget” az ajtót megpróbálta visszacsukni a rendőrrre. A rendőr erre nagyon ideges lett, pedig a panaszos álláspontja szerint nem történt olyan erővel, ami a rendőrt akadályozta volna akár az autóból való kiszállásban, akár az intézkedésben. Miután kiszállt a rendőr a panaszost igazoltatni akarta, de ezt a panaszos megtagadta. Eközben a másik rendőr is kiszállt az autóból, majd a panaszost az autó oldalához nyomták és megbilincseltek. Többen végignézték az eseményeket, a panaszos odasiető barátját elzavarták.

A panaszost tájékoztatás nélkül a rendőrautóba ültették. A kocsiban a jobb első ülésen ülő rendőr rászólt a panaszosra, hogy ne rugdossa az ülést. A panaszos erre azt mondta, hogy „Ne haragudj, de nem szándékos volt”. A rendőr a tegeződésen felháborodott és azt válaszolta, hogy őt „Tisztelt Rendőr Úrnak kell szólítani”, ekkor a panaszos a kért megszólítással megismételte az elnézésekérést. Ez az eset a későbbiekben megismétlődött, mert az ülés nagyon hátra volt tolva, a panaszost pedig szorította a bilincs. Ekkor a rendőr szólt a vezetőnek, hogy álljon meg, mert „szétb.....m”, röviddel ezután megálltak. A panaszos mellett ült egy roma származású férfi, aki jégkrémet evett, és akit a panaszos úgy ítél meg, hogy bár civilben volt, de nem előállított személy volt.

A jobb első ülésen ülő rendőr kiszállt az autóból kicibálta a panaszost szorosabbra húzta a bilincset és kicsavarta a kezét, aki ezáltal a földre került, több rúgást érzett az oldalánál, amik nem voltak nagy erőhatásúak, de azért fájdalmat okozott számára. Ezután a rendőr visszatuszkolta az autóba, majd megérkeztek a rendőrségre, egy folyosón várakoztatták bilincsbben. A panaszos megjegyzi, hogy a folyosón kamera volt felszerelve és egy rendőr folyamatosan a folyosón tartózkodott. A panaszost megszondáztatták, aki ekkor még érezte az alkohol hatását, azonban állítása szerint a tudata tiszta volt. Időközben megérkezett a panaszos testvére, de őt nem engedték be az épületbe.

A folyosón a panaszos mellett elhaladó rendőrök gúnyos megjegyzéseket tettek, ez odáig fajult, hogy tetteleg is bántalmazták, úgy gondolja, hogy felismerné, aki őt bántalmazta. A legsúlyosabb sérülését a térdén is az a rendőr okozhatta, aki az autóban előtte ült. Ez a rendőr a kezével a földre lökte, majd többször térdén rúgta a panaszost, aki ordított a fájdalomtól, amit a testvére is meghallott kintről. Senki nem szólt a rendőrrre, hogy megakadályozza abban, amit csinál. Ezek után a rendőr felszólította a panaszost, hogy álljon fel és üljön a székre, erre a panaszos úgy reagált, hogy nem bír, mire a rendőr ott hagyta. Egy másik rendőr érkezett, aki megnézte a panaszos térdét és arra kérte a kollégát, hogy hívjanak mentőt, mert valóban kiment a panaszos térde.

A mentők érkezésekor mielőtt elszállították volna a panaszost a rendőrök elétettek egy „Igazolás” elnevezésű iratot, amit a panaszos kénytelen volt aláírni, mivel más módját nem látta

annak, hogy őt elengedjék, tette ezt annak ellenére, hogy annak tartalmával nem értett egyet (nem keletkezett sérülése, nincs panasza ez nem felelt meg a valóságnak). A panaszos nem tudott a saját lábán a mentőhöz menni, valaki odakísérte őt.

A panaszos állítása szerint, ekkor be is fejeződött az előállítása, nem „rabosították”, nem hallgatták ki, az igazolványai mindvégig a zsebében voltak.

A kórházba érkezéskor a rendőr be akart menni az orvoshoz a panaszossal, de ezt az orvos nem engedte meg. Még mielőtt bement volna rendelőbe a panaszos a rendőr részéről elhangzott az „okosan beszéljél” kijelentés, amit a panaszos testvére is hallott. A kórház várójából a rendőr még vissza akarta vinni a panaszost 72 órás őrizetbe, mivel erről nem volt parancsuk, ezért erre nem került sor, ezt követően a testvére vitte haza.

A panaszos mivel fáj a térd ezért visszament a kórházba és beadványához mellékelte a *-n, *-n, valamint a *-n készült orvosi dokumentumokat, látteleket.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedés közben eltűnt a mobiltelefonja, feljelentést lopás miatt nem tett és a készüléket azóta már pótolta.

A panaszos beadványában sérelmezi az előállítása során elszenvedett bántalmazást, amely miatt feljelentést tett, valamint a beadványt másolatban megküldte a Panasztestület részére is.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. testi kényszer és bilincs alkalmazását;
2. a rendőri hangnemet és a tájékoztatás elmaradását;
3. az intézkedés közbeni rendőri bántalmazást.

II.

Az elvégzett vizsgálat során a Panasztestület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát.

A Panasztestület megállapította, hogy a jogszabályi környezetre és az arányosság követelményére is figyelemmel a panaszossal szemben – előzetes figyelmeztetést követően – jogszerűen alkalmaztak testi kényszert, így ezzel összefüggésben nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A Panasztestület a vizsgálata során arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos emberi méltósághoz való joga a bilincselés kapcsán nem sérült.

A Panasztestület a jogszabályi felhatalmazáson túli erőszak alkalmazása vonatkozásában a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését indokoltnak tartotta megállapítani.

A Panasztestület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőri hangnem és bánásmód vonatkozásában, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért

arra az álláspontra jutott, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem volt megállapítható.

A megvalósult alapjogsértés a Panasztestület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltta tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe:

- panaszbeadvány és mellékletei;
- elfogás végrehatásáról szóló jelentés;
- előállítás időtartamáról kiállított igazolás;
- rendőri jelentések;
- . rendőri jelentés;
- összefoglaló jelentés;
- kapitányságvezetői átirat;
- számú kapitányságvezetői válasz levele;
- ambuláns lap;
- feljelentés szabálysértési ügyben;
- büntető feljelentés;
- szemle megtartásáról jegyzőkönyv és a szolgálati gépjárműről készült fényképfelvételek;
- szakmai állásfoglalás.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos *-n előterjesztett panaszában megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint „*Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.”

A panaszos sérelmezte az intézkedés közben keletkezett sérüléseket, ezért beadványához mellékelte a rendőri intézkedést követően történt orvosi vizsgálatok alapján készült iratokat.

A Kórházban *-n * órákor kiállított ambuláns lap szerint a panaszost az Országos Mentőszolgálat szállította az ambulanciára tiszta tudatállapotú, alkoholtól befolyásolt, sérült állapotban. A diagnózis szerint a panaszos váll és a felkar zúzódása, a mellkas többszörös felületes sérülése, a térd zúzódása volt megállapítható, fizikai vizsgálattal törés kizárható volt. A panaszos ezen a napon * órákor ismételten jelentkezett az ambulancián.

A panaszos *-n láttelepet vetetett a házi orvosánál, ahol elmondta, hogy a *-i rendőri intézkedés során sérült meg, bal térd és jobb válla fáj, bal keze csuklóból zsibbad. A sérülése további ortopédiai kivizsgálást igényelt.

A panaszos *-n * órákor ismételten megjelent az ambulancián, ahol megállapították, hogy a bal térdében jelentős mennyiségű folyadék gyülemlt fel, és sérülése 8 napon belül gyógyuló.

Röntgen-felvétel is készült a panaszos bal térdéről, azonban törés nem volt látható.

A hivatkozott jogszabályhely alapján megállapítható, hogy az ambuláns lapokban, valamint az orvosi dokumentumokban foglalt megállapítások vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezem, továbbá annak megállapítása, hogy a sérelmezett intézkedés során történt-e rendőri bántalmazás, jelen eljárásnak szintén nem feladata, tekintettel arra, hogy annak vizsgálatára a nyomozó ügyészség jogosult, amelynek okán a vizsgálatot mellőztem, ezért jelen határozatomban foglalt döntés arra nem terjed ki.

V.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

IV/1. Testi kényszer és bilincs alkalmazása

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint „*A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs*

helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr a feladata ellátása során*

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,”

Az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerint *„Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvesszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.”*

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,*

a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;”

Az Rtv. 47. §-a szerint *„A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”*

Az Rtv. 48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

d) ellenszegülésének megtörésére.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (a továbbiakban: szolgálati szabályzat) 40. § (1) bekezdése szerint *„A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”*

(2) bekezdésben foglaltak szerint *„A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.”*

A szolgálati szabályzat 41. § (1) bekezdés szerint *„A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt, d) pontjában foglaltak szerint „akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,”.*

(4) bekezdés szerint *„A bilincselés módjai: b) pontja szerint „kezek előre vagy hátra bilincselése,”*

(6) bekezdés szerint *„A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy*

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,”

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 207. § (1) bekezdése szerint *„Aki*

személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását vagy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít, szabálysértést követ el."

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 310. § (1) bekezdése szerint „Aki hivatalos vagy külföldi hivatalos személyt

a) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz,”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök annak ellenére, hogy ő csak kérdezni akart valamit és nem akarta őket az intézkedésben gátolni a kocs oldalához nyomták és megbilincseltek.

A rendőri jelentésekben foglaltak szerint *-n * órától * óráig * nyitva tartó szórakozó helyeinek az ellenőrzése volt meghatározva, ezen ellenőrzés keretében a rendőrök * óra körüli időben a büfé előtt haladtak a szolgálati gépjárművel és észlelték, hogy a panaszos megindult feléjük és eközben valamit mondott, ekkor a rendőr megállt a gépjárművel. A panaszos a gépjármű jobb eleje mellé ért, ahol a járműre támaszkodva behajolt a lehúzott jobb oldali első ablakon, majd hangosan azt mondta *"Mit csináltok itt b.....tok meg?!"* Ekkor felszólították a panaszost, hogy hajoljon ki a gépjárműből és álljon távolabb, mert intézkedés alá vonják. Ennek a felszólításnak a panaszos nem tett eleget, azt mondta, hogy *"Kik vagytok ti g.ci rendőrök?!"* Ekkor a "Törvény nevében!" szavak előrebocsátásával újból felszólításra került a panaszos, hogy álljon arrébb, mert intézkednek vele szemben.

Ezt követően a panaszos kihajolt a gépjárműből és amikor a rendőr nyitotta a gépjármű jobb első ajtaját, hogy kiszálljon a gépjárműből, a panaszos az ajtóba belerúgott és ettől az ajtó visszacsapódott ezzel egy időben a panaszos is hátrált. Ezek után a rendőr gyorsan kinyitottam az ajtót, kiszállt a gépjárműből és felszólítottam a panaszost, hogy igazolja magát, ennek a panaszos nem tett eleget. Ezt követően a másik rendőr is kiszállt a gépjárműből, kétszer szólította fel – figyelmeztetve az igazolás megtagadásának törvényes következményeire – a panaszost a személyes iratainak átadására, amelyet a panaszos minden alkalommal megtagadott, annak nem tett eleget.

A panaszos által elkövetett cselekményeket észlelve a közelben tartózkodó rendőri egység két tagja is a helyszínre ment, hogy az intézkedésben segítsenek. A panaszost három rendőr testi erővel a szolgálati gépjármű motorház tetejére kényszerítette, valamint karjait hátra helyzetbe a háta mögé rögzítették, közben a ruházat átvizsgálás során előkerültek a panaszos iratai, amelyet a körözési rendszerben ellenőriztek. Az ellenőrzés alatt a panaszos a motorháztetőre volt kényszerítve, ennek során a panaszos a lábaival többször rúgott a rendőrök felé, ezért a lábait a gépjárműhöz nyomva rögzítették. A panaszos ezt követően is próbált a testi kényszerből, a fogásból kiszabadulni, az intézkedés alól magát kivonni, ezért kezeit hátra helyzetben megbilincseltek.

A panaszos a bilincselést követően is próbált ellenszegülni, agresszív magatartást tanúsított, folyamatosan trágár kifejezésekkel illetve a rendőrséget, valamint a rendőröket *"B.zik vagytok, rohadjatok meg, k..va anyátok"* kifejezéseket használta többször.

A panaszos a szolgálati gépjárműben történő szállítása során is agresszív magatartást tanúsított hátrabilincsel kézzel mozgolódott, kiabált.

A panaszost a Rendőrkapitányság udvarán a szolgálati gépjárműből kiszállásra szólították fel, amelynek nem tett eleget, ezért két rendőr kiszállította oly módon, hogy a hónalj részénél megfogták, és a tanult elvezető fogással az épületbe kísérték, majd az előállító helyiség előtt helyezték el, fogdába nem került befogadásra. Ezt követően a panaszosról * órakor a bilincset levették és a ruházatát átvizsgálták, majd a fájdalmára tekintettel hozzá az ügyeleten keresztül mentőt kértek. A panaszossal szemben * órakor alkoholszondát alkalmaztak, amely a

mintaadást követően (aktív módban) 1.04 mg/liter értéket mutatott.
A mentőszolgálat * órákor megérkezett és elszállította a panaszost Kórházba.

Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentésben foglaltak szerint *-n * órákor foganatosítottak intézkedést a panaszossal szemben.

A rendőrök szolgálatuk teljesítése során a szórakozóhelyeket ellenőrizték, amikor a büfé előtt, amikor a panaszos sietve megközelítette a szolgálati járművet és közben valamit mondott. Ekkor a rendőrök megálltak a járművel, a panaszos odament és behajolt a jobb első ablakon és hangosan obszcén kérdést intézett a rendőrökhöz. A rendőri felszólításnak, miszerint álljon hátrébb a szolgálati gépjárműtől nem engedelmességre tovább folytatta a cselekményét mindeközben szidalmazta a rendőröket. Az újbóli felszólításra kihajolt az ablakból a panaszos, azonban az éppen a szolgálati gépjármű jobb első üléséből kiszállni szándékozó rendőrré rárúgta a jármű ajtaját, így az visszacsapódott. Ezt követően a rendőr gyorsan kiszállt a jobb első ülésről és a panaszost felszólította, hogy igazolja magát, aki ennek nem tett eleget, majd a gépjármű vezető rendőr is kiszállt és felszólította több alkalommal – figyelmeztetve az igazolás megtagadásának törvényes következményeire – a panaszost, hogy adja elő a személyes okmányait, de ennek sem tett eleget. A panaszos passzívan ellenszegült a felszólítást követően alkalmazott ruházátvizsgálásnak is.

Az intézkedés közben segítségnyújtás céljából egy a szolgálati gépjármű mögött haladó másik rendőri egység megállt a helyszínen.

A panaszost a szolgálati gépjármű motorház tetejére kényszerítették, karjait hátra helyzetben testi erővel a háta mögött rögzítették. A panaszos a testi kényszerből megpróbált szabadulni, a helyszínt elhagyni, ezért vele szemben bilincset alkalmaztak. A panaszos továbbra is ellenállt és trágár kifejezéseket használt.

A panaszos szolgálati gépjárműbe való beültetése is csak kényszerrel volt végrehajtható az ellenállása miatt. A Rendőrkapitányságra történő beszállításakor a gépjárműből való kiszállás felszólításnak szintén nem tett eleget, ezért a rendőrök a hónalja alatt megfogták és elvezető fogással az épületbe kísérték.

A panaszossal az előállító helyiség előtt került elhelyezésre, vele szemben alkoholszondát alkalmaztak és mivel a térdét fájlalta, ezért a mentőszolgálat értesítése az ügyeleten keresztül megtörtént.

Megjegyzendő, hogy a panaszos már az intézkedés megkezdésekor agresszív magatartást tanúsított, ittas állapotban obszcén megjegyzéseket tett a rendőrökre, a rendőri felszólításoknak nem tett eleget. A szolgálati gépjármű ajtajába belerúgott, amikor a rendőr ki akart szállni, hogy őt igazoltassa, ekkor az ajtó visszacsapódott.

A panaszos a rendőrök felszólítását követően is ellenszegült az intézkedésnek és továbbra is lekezelő stílusban beszélt, viselkedése teljesen labilis volt, ezt támassza alá a rendőri intézkedést megelőző agresszív – az előzőekben ismertetett – tettlegességig fajuló magatartása is.

A panaszos agresszivitása, valamint ittasságából eredő kiszámíthatatlansága nem kérdőjelezhető meg, hiszen a rendőrökhöz minden előzmény nélkül odament és trágár kifejezéseket használt velük szemben, a felszólításoknak, amelyek a cselekménye abbahagyására irányultak nem tett eleget.

A panaszos azzal, hogy a rendőrt akadályozta a szolgálati gépjármű elhagyásában – „rárúgta” az ajtót – ezen cselekménye kapcsán a hivatalos személy elleni erőszak büntett elkövetésének gyanúja volt megállapítható a helyszínen, amely miatt a későbbiekben büntető feljelentést tettek ellene a nyomozó ügyészségen.

A gépjármű motorházának tetejére kényszerített panaszos továbbra is ellenállt az intézkedésnek, ezért kezeinek hátra helyzetben történő rögzítése, lefogása és folyamatos testi kényszer alatt tartása szükséges volt, mivel tartani lehetett támadásától és szökésétől egyaránt. Ezt követően került sor a panaszos kezeinek hátra helyzetbe történő megbilincselésére, amely kényszerítőeszköz alkalmazása közben a panaszos folyamatosan ellenállt.

Passzív, valamint közreműködő magatartás tanúsítása esetén – a panaszos által is kifogásolt – sérülések nem keletkeztek volna, azonban az ellenállás miatt (fájdalom okozásával is) a rendőr által meghatározott magatartás az alkalmazott módszerrel került kikényszerítésre. Ez biztosította az intézkedés eredményességét, megakadályozva az ismételt hivatalos személy elleni erőszak elkövetésének bekövetkezését.

Az ellenszegülés megtörése, a cselekvés abbahagyására kényszerítés során alkalmazott rendőri intézkedés, a hivatalos személy elleni erőszak elkövetése miatt, és ismételt elkövetésének megakadályozása érdekében jogszerű, szakszerű és arányos volt. A panaszos által kifogásolt sérülések bekövetkezése járuléka lehetett az erősen ittas állapotban levő, indulattól túlfűtött, agresszív, ellenszegülő, kötekedő magatartást tanúsító és azt továbbfolytató panaszos megfélemezésének.

A panaszos magatartása az intézkedés közben sem változott meg, nem tanúsított együttműködést és nem igazolta magát, a szolgálati gépjárműbe sem beszállni, sem a Rendőrkapitányságra érkezéskor kiszállni nem akart, folyamatosan ellenállt.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazása figyelemmel az Rtv. 47. §, illetve a 48. § d) pontja alapján indokolt volt. A panaszos, azzal hogy ki akarta vonni magát az intézkedés alól, illetve a szolgálati gépjármű ajtajának „rárugása” a rendőrrre egyértelmű ellenszegülő, támadó magatartását mutatott. A bilincselést követően a Rendőrkapitányságra történő beszállítása közben is agresszív magatartást tanúsított a panaszos és tovább folytatta a trágár kifejezések használatát, ezért a kényszerítő eszköz alkalmazása mindenképpen szükségesnek tekinthető. A panaszossal szemben a bilincs alkalmazásra *-n * óra és * óra közötti időben került sor.

A rendőrök az Rtv. 15. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően azt a kényszerítő eszközt választották, ami az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járt. Az intézkedő rendőrök jól mérték fel a kialakult helyzetet és a bilincshasználat jogszerű, szakszerű és arányos kényszerítőeszköz-alkalmazásként értékelhető, amelynek hiánya szakszerűtlenséghez vezetett volna.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, ezért a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául, miszerint a panaszosnak az intézkedés során tanúsított viselkedésére, hangulatváltozásaira és ittas állapotára a bilincs – mint a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése megtörésére, valamint a szökés megakadályozására szolgáló kényszerítő eszköz – alkalmazása jogszerű és indokolt volt.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint, a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság

korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az intézkedő a rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következheszenek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában –, illetve a panaszos valós szándékát igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban nem lehet.

A Jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, melynek ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszennvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs

szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszerrel kiváltva a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszerrel a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a rendőrkapitányság területére kísérik.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, azaz intézkedése a bilincselés tekintetében is arányos volt.

E körülményekre tekintettel okszerűen döntött a rendőr a bilincs alkalmazása mellett, hiszen a panaszos már korábban is kiszámíthatatlan, zavart magatartást tanúsított. A panaszos aktív engedetlenségére tekintettel az Rtv. 48. § d) pontjára tekintettel a bilincs alkalmazása jogszerű és arányos volt.

A fentiek alapján a végrehajtott rendőri intézkedés jogszerű és szakszerű volt, ezért a panasz e tekintetben megalapozatlan.

IV/2. A rendőri hangnem és a tájékoztatás elmaradása

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján *„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”*

A Rendőri Hivatás Etikai Kódexe (a továbbiakban : Kódex) 1. pontja szerint *„(...) Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie. (...)”*

A Kódex 5. pontja szerint *„A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz kínzást, könyörtelen, embertelen vagy megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak.*

A Kódex 7. pontja szerint *„(...) Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”*

A panaszos kifogásolta az intézkedés közbeni rendőri hangnemet, állítása szerint gúnyolták amikor a Rendőrkapitányság folyosóján elhaladtak mellette, továbbá sérelmezte, hogy nem tájékoztatták a helyszínen semmiről a rendőrök.

A rendőri jelentésekben foglaltak cáfolták a panaszosi panaszbeadványban a rendőrök hangnemével kapcsolatban foglaltakat, miszerint gúnyolták volna a Rendőrkapitányság folyosóján, A jelentések azt tartalmazták, hogy az intézkedés időtartama alatt a panaszos végig ellenállt és obszcén, illetve trágár (*„Mit csináltok itt b.....tok meg?!”*, *„Kik vagytok ti g.ci rendőrök?!”*, *„B.zik vagytok, rohadjatok meg, k..va anyátok”*) kifejezéseket használt több esetben az intézkedő rendőrök vonatkozásában.

A tájékoztatási kötelezettség vonatkozásában a rendőri jelentések azt tartalmazzák, hogy az intézkedés megkezdésétől folyamatosan figyelmeztetve, valamint tájékoztatva lett a panaszos az igazolás magtagadása, valamint a rendőri intézkedésnek történő ellenszegülés törvényes következményeire.

A panaszos saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, illetőleg az eljárás során e tárgykörben a rendőri jelentésektől eltérő bizonyíték nem merült fel, ezért az ellenkező állítások értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el.

A rendőrök helyszíni intézkedésével kapcsolatban rendelkezésre álló bizonyítási eszközök (rendőri jelentések) a panaszosi állítást nem támasztják alá.

Ezzel összefüggésben megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmesskedni.

A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket.

A fentiekben megfogalmazottak alapján a rendőrök helyszíni intézkedés közbeni hangneme tekintetében a panasz megalapozatlan.

V.

A Panasztestület úgy foglalt állást, hogy a panaszossal szemben a sérelmezett események során a rendőrök a jogszabályi felhatalmazáson túli erőszakot alkalmaztak, amely a panaszos vonatkozásában a testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését eredményezte, amellyel az alábbiakban kifejtettek alapján nem értek egyet.

A panaszos beadványához mellékelte a rendőri intézkedést követően történt orvosi vizsgálatok alapján készült iratokat.

Az ambuláns lap szerint a panaszost az Országos Mentőszolgálat szállította az ambulanciára tiszta tudatállapotú, alkoholtól befolyásolt, sérült állapotban. A diagnózis szerint a panaszos váll és a felkar zúzódása, a mellkas többszörös felületes sérülése, a térd zúzódása volt megállapítható, fizikai vizsgálattal törés kizárható volt. A panaszos ezen a napon * órákor ismételten jelentkezett az ambulancián.

A panaszos *-n láttelepet vetetett a házi orvosánál, ahol elmondta, hogy a *-i rendőri intézkedés során sérült meg, bal térdje és jobb válla fáj, bal keze csuklóból zsibbad. A sérülése további ortopédiai kivizsgálást igényelt.

A panaszos *-n * órákor ismételten megjelent az ambulancián, ahol megállapították, hogy a bal térdében jelentős mennyiségű folyadék gyülemlt fel, és sérülése 8 napon belül gyógyuló. Röntgen-felvétel is készült a panaszos bal térdéről, azonban törés nem volt látható.

A hivatkozott jogszabályhely alapján megállapítható, hogy az ambuláns lapokban, valamint az orvosi dokumentumokban foglalt megállapítások vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezem, továbbá annak megállapítása, hogy a sérelmezett intézkedés során történt-e rendőri bántalmazás, jelen eljárásnak szintén nem feladata, tekintettel arra, hogy annak vizsgálatára a nyomozó ügyészség jogosult, amelynek okán a vizsgálatot mellőztem, ezért jelen határozatomban foglalt döntés arra nem terjed ki.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 340/B. § (1), (2) bekezdés, 394/B. § (1) bekezdés, 397/I (1) bekezdés, 195. § (1) bekezdés;

- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 35. § (1) bekezdés, 50. § (1) bekezdés, 100. § (1) bekezdés a), és e) pontjai, 109. § (1) bekezdés a) pontja;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. (7), (9) bekezdései, 2. § (1) bekezdés, 16 § (1) bekezdés, 29. § (1) bekezdés a) pontja, 31. § (1) bekezdés, 33. § (1) bekezdés; 47. §, 48. § d) pontja,
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet 40. § (1-2) bekezdései, 41. § (1), (4), (7) bekezdései;
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 207. § (1) bekezdése,
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 310. § (1) bekezdése;
- A Rendőri Hivatás Etikai Kódexe: 1., 5., 7. pontjai.

Budapest, 2017. január 13.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**